

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Brīvības iela 58, Rīga, LV-1011, tālr. 67288140, mob. tālr. 27882103, fakss 67283339, e-pasts taiib@taiib.gov.lv, www.taiib.gov.lv

APSTIPRINU
Transporta nelaimes gadījumu un
incidentu izmeklēšanas biroja
direktore A.Šķinuma

Rīgā, 2021. gada _____

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Publiskais pārskats

2020. gads

1. Pamatinformācija

1.1. Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (turpmāk arī – Birojs) statuss

Birojs ir satiksmes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidots uz Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja bāzes saskaņā ar 2006. gada 12. decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.953 „Par smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas institūciju” izveidi. Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam pievienoja smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas funkciju, kuru tas sāka pildīt ar 2007. gada 1. aprīli, kā rezultātā tika mainīts nosaukums „Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs” uz „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs”. No 2011. gada 1. jūnija saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu Birojs veic jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanu.

Biroja darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkcijas īstenošana aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu, dzelzceļa satiksmes negadījumu un jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

Biroja darbību nosaka Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumi Nr. 973 „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja nolikums”.

Biroja izmeklētāji savu darbu veic, ievērojot starptautiskos normatīvos aktus un nacionālos normatīvos aktus, kas regulē civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu, dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanu un jūras negadījumu izmeklēšanu.

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību Pārejas noteikumu 46. punktu Birojs no 2010. gada 1. janvāra ir no valsts budžeta nefinansēta iestāde. Birojs finansējumu saņem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no ieņēmumiem par aeronavigācijas pakalpojumiem, no

dzelzceļa infrastruktūras finansējuma un no VAS „Latvijas Jūras administrācija” līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

1.2 Biroja darbības virzieni

Saskaņā ar likumu „Par aviāciju” un Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumiem Nr.423 „Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un, ja tas nepieciešams lidojumu drošības uzlabošanai, arī incidentus;
- izstrādā rekomendācijas civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu cēloņu novēršanai turpmākajā civilās aviācijas darbībā;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā un citās valstīs notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem;
- ziņo ieinteresēto valstu civilās aviācijas institūcijām, personām un Starptautiskās civilās aviācijas organizācijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem.

Birojs analizē nelaimes gadījumu un incidentu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem, kuros iesaistīti Latvijas Republikas Civilo gaisa kuģu reģistrā reģistrētie gaisa kuģi.

Saskaņā ar Dzelzceļa likumu, 2010. gada 26. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.999 „Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība” Birojs:

- organizē, veic un kontrolē smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu, pēc kuriem dzelzceļa ritošais sastāvs ir svītrojams no inventāra parka, izmeklēšanas darbības;
- izstrādā ieteikumus līdzīgu smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu novēršanai nākotnē;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajām smagajām dzelzceļa avārijām un nopietniem negadījumiem;
- par avārijas izmeklēšanas gaitu regulāri informē Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju, dzelzceļa satiksmes negadījumā iesaistīto dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju, pārvaldātāju, cietušos un to radniekus, bojātās mantas īpašniekus, ražotājus, attiecīgos avārijas dienestus, personāla un lietotāju pārstāvjus.

Birojs analizē dzelzceļa satiksmes negadījumu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem Biroja izmeklētajiem smagajām dzelzceļa satiksmes negadījumiem.

Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu un Ministru kabineta 2011. gada 12. jūlija noteikumiem Nr.561 „Jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- veic jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanu kuģošanas drošības jomā;
- izstrādā drošības rekomendācijas līdzīgu jūras negadījumu novēršanai nākotnē;
- lai novērstu līdzīgus jūras negadījumus un incidentus, papildus izmeklēšanai Birojs var veikt arī ar kuģošanas drošību saistītu datu vākšanu un teorētisku analīzi.

2. Biroja finanšu resursi un darbības rezultāti

Saskaņā ar likuma „Par aviāciju” 5. panta ceturto daļu Birojs aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no ieņēmumu daļas par aeronavigācijas pakalpojumiem Rīgas lidojumu informācijas rajonā, kā arī saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par aeronavigācijas pakalpojumu maksas sadales kārtību. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 33.¹ panta piekto daļu Birojs dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma. Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 8.¹ panta otro daļu Biroju jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas jomā finansē no Latvijas Jūras administrācijas līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem, un citiem pašu ieņēmumiem.

Ar Ministru kabineta 2019. gada 18. septembra rīkojumu Nr.440 „Par Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja 2020. gada budžeta apstiprināšanu” sākotnēji tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi 475 337 *euro* un izdevumi 475 337 *euro* apmērā. 2020. gada 2. jūnijā, veicot grozījumus un 2019. gada budžeta atlikumu ieskaitot 2020. gada budžetā, tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi 475 337 *euro* un izdevumi 640 364 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 6.¹ panta piekto daļu, Biroja budžeta izdevumu daļa tika palielināta par maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu atlikumu uz 2020. gada 1. janvāri 165 027 *euro* apmērā.

Biroja darbības nodrošināšanai 2020. gadā tika izlietoti 467 019 *euro*, no tiem atlīdzībai 372 028 *euro*, precēm un pakalpojumiem 74 268 *euro* un kapitāliem ieguldījumiem 20 723 *euro*.

Finansējums un tā izlietojums 2020. gadā:

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts ar rīkojumu	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	475 337	475 337	475 337
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	475 337	475 337	475 337
2.	Izdevumi (kopā)	467 842	640 364	467 019
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	467 842	618 898	446 296
2.1.1.	kārtējie izdevumi	467 842	618 898	446 296
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	21 466	20 723

Birojs 2020. gadā aviācijas jomā ir veicis un pabeidzis trīs civilās aviācijas nopietnu incidentu izmeklēšanu:

- nopietns incidents, kas notika 2020. gada 9. februārī Rumbulas lidlaukā ar helikopteru R44, Reģ.Nr. YL-HPW;
- nopietns incidents, kas notika 2019. gada 13. februārī, pārkāpjot satuvināšanās standartus starp gaisa kuģiem A359 un militāro gaisa kuģi F16;

- nopietns incidents, kas notika 2019. gada 20. jūlijā Limbažu lidlaukā ar gaisa kuģi CESSNA TR182, reģ. Nr. YL-LAT.

Birojs 2020. gadā aviācijas jomā uzsāka divu civilās aviācijas nopietnu incidentu izmeklēšanu:

- nopietns incidents, kas notika 2020. gada 2. maijā ar eksperimentālo bezpilota gaisa kuģi "LE-VTOL";
- nopietns incidents, kas notika 2020. gada 1. septembrī Ādažu lidlaukā ar gaisa kuģi Tecnam P2008 JC reģ. Nr. YL-EVA.

Biroja aviācijas nodaļas izmeklētājs piedalījās kā pilnvarotais pārstāvis šādu civilās aviācijas nopietnu incidentu izmeklēšanā un sagatavoja komentārus Nobeiguma ziņojumiem:

- civilās aviācijas nopietna incidenta izmeklēšanā, kas notika 2019. gada 7. janvārī Somijas pilsētā Savonlinnā un kurā bija iesaistīts Latvijā reģistrēts civilās aviācijas gaisa kuģis „SAAB 340B”, Reģ. Nr. YL-RAF;
- civilās aviācijas nopietna incidenta izmeklēšanā, kas notika 2018. gada 9. oktobrī Trolhetenas/Vahersborg lidostā Zviedrijā ar RAF-AVIA gaisa kuģi, ATR-72-202, Reģ. Nr. YL-RAI;
- civilās aviācijas nopietna incidenta izmeklēšanā, kas notika 2019. gada 22. jūlijā Stanstedas lidostā Lielbritānijā ar SmartLynx gaisa kuģi Airbus A321-231, reģ. Nr. YL-LCQ.

Birojs 2020. gadā dzelzceļa jomā uzsāka divu dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanu:

- ekspluatācijā esošā ritekļa detaļu plaisas, kas rada nobraukšanas vai sadursmes risku, tika atklātas 2020. gada 2. aprīlī Šķirotavas stacijā, kur konstatētas plaisas vagona Nr. 94963246 galvenā rāmja kreisajā un labajā sānsijā;
- negadījums uz dzelzceļa pārbrauktuves, kas notika 2020. gada 4. aprīlī uz dzelzceļa pārbrauktuves posmā starp stacijām Ilmāja un Kalvene, kur notika kravas automašīnas sadursme ar dīzeļvilciena pēdējo vagonu.

Papildus tam dzelzceļa nodaļa veica četras sākotnējās dzelzceļa satiksmes negadījumu izvērtēšanas:

- ritoša sastāva nobraukšana no sliedēm, kas notika 2020. gada 24. februārī Rīgas Preču stacijā, veicot manevru darbus;
- negadījums ar personu, kurā iesaistīts kustībā esošs ritošais sastāvs, kas notika 2020. gada 5. maijā Zaslauka stacijā, kur viens cilvēks gāja bojā;
- negadījums uz dzelzceļa pārbrauktuves, kas notika 2020. gada 29. jūlijā posmā Lācupe Ilģuciems, kur notika manevru lokomotīves sadursme kravas automašīnu;
- negadījums uz dzelzceļa pārbrauktuves, kas notika 2020. gada 17. decembrī Mangaļu stacijā, kur notika manevru lokomotīves sadursme kravas automašīnu.

Birojs 2020. gadā jūras jomā veica sekojošas darbības saistībā ar negadījumiem:

- 2020. gada 1. janvārī igauņu karoga barža TRIAS avarēja un tika izskalota krastā pie

Ventspils ostas. Pēc incidenta notika vērienīgā (laikietilpīgā) glābšanas operācija. Birojs sadarbojās ar Valsts vides dienestu un Krasta Apsardzi negadījuma un glābšanas operācijas izvērtēšanā.

- 2020. gada 21. februārī Latvijas karoga kuģis BONITA, manevrējot Holandes slūžās, cieta nopietnus konstruktīvus bojājumus: korpuss un dzinējs. Pandēmijas apstākļos negadījuma liecību vākšana notika attālināti.
 - 2020. gada 3. martā Latvijas karoga kuģis Fehn Courage uzsēdās uz sēkļa Dānijas ūdeņos. Birojs pieprasīja kompānijai Vācijā dokumentus saistībā ar šo negadījumu, kā arī rīcības plānu, lai šādi gadījumi nenotiktu nākotnē. Birojam tika iesniegti nepieciešamie dokumenti.
 - 2020. gada 14. aprīlī no Maršalu salu karoga kuģa ELANDRA BALTIC pie Francijas krastiem aiz borta izkrita apkalpes loceklis, Latvijas Republikas pilsonis. Birojs sadarbojās ar Maršalu salu kolēģiem.
 - 2020. gada 2. jūlijā Maltas karoga kuģis WILSON ROSS, manevrējot Rīgas ostā, smagi kontaktēja ar piestātņi MRK-7, bojāts krasta aprīkojums. Sadarbība izmeklēšanā ar Maltas kolēģiem.
 - 2020. gada 15. jūlijā Ventspils ostas tuvumā Zviedrijas karoga kuģis NOSSAN ieskrēja Latvijas zvejas kuģim MARITA aizmugurē, aprāva trali, sabojāja korpusu. Negadījuma sākotnējās izvērtēšanas rezultātā Birojs nosūtīja drošības rekomendācijas kuģa NOSSAN kompānijai.
 - 2020. gada 15. jūlijā Latvijas pilsonis (pasažieris) izkrita jūrā no Zviedrijas karoga prāmja STENA FLAVIA. Tas notika Zviedrijā, Ninashamnas ostā. Negadījumu izmeklē Zviedrijas izmeklēšanas iestāde, sadarbībā ar Biroju.
 - 2020. gada 23. jūlijā no Singapūras karoga kuģa OSLO CARRIER 3 pazuda bez pēdām apkalpes loceklis, Krievijas Federācijas pilsonis. Tas notika Dānijas ūdeņos. Kuģis ierādās Rīgas ostā 25. jūlijā. Sākotnējās izvērtēšanas rezultātā aktualizējas jautājums par Valsts policijas kriminālistikas laboratorijas pakalpojumiem Biroja vajadzībām.
 - 2020. gada 27. septembrī Ventspils ostā uz Itāļu karoga prāmja SCOTTISH VIKING apkalpes drošības treniņa laikā nokrita glābšanas laiva, nopietni ievainojot divus apkalpes locekļus. Birojs izmeklēšanā sadarbojās un nodeva visas savāktās negadījuma liecības Itālijas jūras negadījumu izmeklēšanas iestādei.
 - 2020. gada 18. novembrī Antigva-Barbudas karoga kuģis FEHN CAPE, izejot no Rīgas ostas, cieta tehniskās problēmas ar dzinēju, sliktā laika apstākļos kuģim nostājoties uz enkura atklātajā jūrā pie Rīgas ostas vārtiem un radot avārijas situāciju.
 - 2020. gada 8. novembrī pie Vācijas krastiem notika Kipras karoga kuģa RIX STAR un portugāļu karoga kuģa RIX PARTNER sadursme. Pēc sadursmes kuģis RIX STAR ierādās Rīgas ostā. Birojs sniedza atbalstu Kipras jūras negadījumu izmeklēšanas iestādei negadījuma apstākļu izmeklēšanā.
 - 2020. gada 11. decembrī Latvijas karoga kuģis NAUTICA bīstami manevrēja Zviedrijas ūdeņos, pārkāpjot kuģošanas noteikumus un radot avārijas situāciju. Birojs veica negadījuma izmeklēšanu sadarbībā ar Lietuvas kolēģiem.
 - 2020. gada 14. decembrī Latvijas karoga kuģis NAUTICA, manevrējot Klaipēdas ostā sadurās ar Antigva Barbudas karoga kuģi ALLEGRO, kas stāvēja pie piestātnes. Birojs veica negadījuma izvērtēšanu sadarbībā ar Lietuvas kolēģiem.
- Visos negadījumos pieejamo datu vākšana un analīze veikta sadarbībā ar birojiem Vācijā,

Dānijā, Holandē, Lietuvā, Portugālē, kā arī sadarbība ar Valsts policiju, Krasta apsardzi, kuģu ISM kompānijām Latvijā un ārvalstīs atkarībā no kuģu karoga.

No Eiropas Savienības jūras drošības informācijas sistēmā SafeSeaNet tika saņemti 82 ziņojumi par negadījumiem. Katrs no šiem ziņojumiem tika analizēts pēc sekojošiem kritējiem: Latvijas Republikas iespējamā iesaistīšanās izmeklēšanā būtiski ieinteresētas valsts statusā, kā arī negadījumā iesaistīto kuģu vizīšu vēsture un plāni ierasties Latvijas Republikas ostās.

Kaut arī aktivitātes daudzās nozarēs COVID-19 pandēmijas ietekmē ir samazinājušās, aviācijas negadījumi un nopietni incidenti, dzelzceļa negadījumi un jūras negadījumu turpina notikt, un tie Birojam ir jāizmeklē.

3. Biroja personāls

2020. gadā Birojā bija desmit amatu vietas: deviņas ierēdņa vietas un viena darbinieka amata vieta. Biroja darbinieku vidējais vecums pārskata gadā bija 55 gadi. Birojā strādā 8 vīrieši un 2 sievietes.

Biroja darbinieku sadalījumu pa vecuma grupām 2020. gadā

Vecums (no - līdz)	Skaitis
36-50	3
51 un vairāk	7

Visiem Biroja darbiniekiem bija augstākā izglītība. Septiņiem biroja darbiniekiem bija augstākā tehniskā izglītība aviācijas, dzelzceļa un jūrniecības jomā un trijiem darbiniekiem – augstākā izglītība sociālās zinātnēs.

Biroja personāla apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana 2020. gadā

Biroja struktūrvienība	Kursi	Mācību vieta	Skaitis
<i>ANGIIN*</i> <i>izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanas kursi	Dienvidkalifornijas drošības institūta rīkotās tiešsaistes mācības	1
<i>JNIN**</i> <i>izmeklētāji</i>	Jūras negadījumu izmeklēšanas kursi	Tiešsaistes kursi	1

* - *ANGIIN* – Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa,

** - *JNIN* – Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa

4. Komunikācija ar sabiedrību

Birojs savā interneta mājaslapā ievieto nobeiguma ziņojumus par aviācijas nelaiemes gadījumu un nopietnu incidentu izmeklēšanu, nobeiguma pārskatus par izmeklētajiem dzelzceļa satiksmes negadījumiem, izmeklēšanas ziņojumus par izmeklētajiem jūras negadījumiem un incidentiem, publiskos pārskatus, kā arī informāciju par Biroja budžeta izlietojumu, nodarbināto skaitu un darba samaksu. Caur Biroja interneta mājaslapu ikviena persona var uzdot jautājumus, uz kuriem tiek sniegtas atbildes.

5. Plāni nākamajam gadam

2021. gadā Pandēmijas apstākļos, lai nodrošinātu drošuma izmeklēšanas procesu, Birojam jānodrošina šādi pasākumi:

- Biroja mazāk aizsargāto darbinieku identifikācija, aizsardzības un veselības aprūpes nodrošināšana;
- izvairīšanās no nevajadzīgiem ceļojumiem;
- nodrošināt valstiskā līmeni, lai drošuma izmeklētāji Pandēmijas apstākļos brīvi un bez ierobežojumiem varētu veikt izmeklēšanu;
- jānosaka pašizolācijas kārtība, ja darbiniekiem parādās kādi COVID-19 simptomi vai viņš nonācis kontaktā ar slimības skarto personu;
- Biroja darbu klātienē svarīgi ir organizēt tā, lai Biroja telpās būtu pēc iespējas mazāk cilvēku un mazāks kontakts cilvēkiem no dažām māsaimniecībām;
- attālināta darba apstākļos būtiski nodrošināt Biroja darbiniekus ar kvalitatīvu sakaru un informācijas tehnoloģiju aprīkojumu un nepārtrauktu IT speciālista atbalstu;
- saskarsmē būtiski ir nodrošināt papildu piesardzību, lai nodrošinātu ar izmeklēšanu saistītu sensitīvu jautājumu, materiālu, komunikācijas konfidencialitāti;
- nodrošināt drošuma izmeklētāju apmācības tiešsaistē.

Birojs 2021. gadam izvirza mērķus:

- uzlabot biroja darbības kapacitāti liela mēroga komerciālu gaisa kuģu nelaiemes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā veicot uzlabojumus nacionālajā drošības izmeklēšanas vadības plānā (NIMP) Eiropas drošuma izmeklēšanas iestāžu Tīkla (ENCASIA) savstarpējās palīdzības sistēmas (EMSS) ietvaros;
- organizēt speciālā šablona izgatavošanu sliežu ceļa un riteņpāru mijiedarbības pētīšanai negadījuma vietā;
- apmācīt jūras negadījumu izmeklētājus ugunsgrēku izmeklēšanai.